

341.176.1 (4):340.137:621.39:681.31:347.78:336 223:659.3:338.45:007

R

A B I N

mededelingen

90-092

EUROPA '92

Boekmanstichting-Bibliotheek
Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
Tel. 243739

speciale uitgave juni 1989

Inhoud

1. INLEIDING	5
1.1 Opzet	5
1.2 Achtergronden	5
1.3 Witboek en flankerend beleid	7
1.4 Stand van zaken	8
2. EUROPA '92: THEMA'S VOOR DE RABIN	10
2.1 Informatie- en telecommunicatiemarkt	10
2.2 Midden- en kleinbedrijf	15
2.3 BTW-harmonisatie	15
2.4 Overheidsopdrachten	17
2.5 Mededingings- en steunbeleid; copyright	18
2.6 Vrij verkeer personen	19
2.7 Economische unificatie en culturele pluriformiteit	20
BIJLAGEN	
1 Overzicht Directoraten-Generaal EG	25
2 Enkele nuttige adressen	26
3 Afkortingen	27

1 INLEIDING

1.1 Opzet

Dit speciale nummer van de RABIN-mededelingen is samengesteld door drs. M. Eyffinger¹, stafmedewerker van de RABIN, ter ondersteuning van discussies in de raad over het Europese beleid op het gebied van bibliotheekwezen en informatieverzorging. Hoewel dus in eerste instantie bedoeld voor intern gebruik, leek de brochure ook voor een bredere kring een nuttige functie te kunnen hebben. Immers, buiten de kring van directe participanten voelen velen zich nog vaak als toeschouwers die met verbazing naar het Europese toneel zitten te kijken. Terwijl zich juist daar voor het rijk geschakeerde veld van informatie-producenten, -intermediairs en -gebruikers zulke belangrijke ontwikkelingen voltrekken.

Op het gevaar af zich in de hausse van Europa '92-publicaties schuldig te maken aan een zekere over-informatie, wil de raad toch vooral proberen met brochures als deze het kader aan te geven van waaruit hij zijn adviezen gestalte tracht te geven.

1.2 Achtergronden

De Europese Gemeenschap vormt het grootste handelsblok ter wereld. Tot dusver, zo meent men in Brussel, is Europa er niet in geslaagd daarvan voldoende te profiteren. Het centraal stellen van de nationale soevereiniteit door lidstaten is daaraan debet. Door deze houding heeft hun politieke denken en handelen te lang in het teken gestaan van een anachronistisch wereldbeeld. Verschuivingen in de economische machtsverhoudingen werden zodoende te laat onderkend. Te laat werd beseft dat de concurrentie bezig was de kaarten al weer te schudden, nog voordat Europa zijn troef had kunnen uitspelen. Wat eigenlijk Europa's grote kracht zou moeten zijn – één grote thuismarkt van ongeëvenaarde omvang – werd daarmee feitelijk zijn zwakte.

Het vasthouden aan de eigen soevereiniteit is de EG-lidstaten intussen duur komen te staan. Niet alleen de Verenigde Staten, maar ook en vooral Europa hebben aan economische kracht moeten inboeten ten koste van Japan en nieuwe industrielanden als Zuid-Korea en Taiwan. De afgelopen jaren heeft Europa zijn aandeel in de technologisch hoogwaardige sectoren gestaag zien teruglopen. Ook in menig ander opzicht scoorden de Europese economieën tot dusver relatief slecht (werkloosheid!).

Het is deze situatie die Philips er begin '85 toe bracht het rapport 'Europa 1990' te publiceren. Dit rapport gaf aan hoe een aantal bestaande handelsbarrières zou kunnen worden geslecht. De Europese Commissie nam deze handschoen op. En de commissaris voor de interne markt – Lord Cockfield – trok hem aan. Zijn 'Witboek', gepubliceerd in juni '85, gaf aan welke raadsbesluiten nodig zouden zijn om te komen tot een ongedeelde Europese markt en welk tijdspad daarbij zou moeten worden gevolgd. Volgens dit draiboek zouden de laatste raadsbesluiten in 1991 genomen moeten worden, waarna de lidstaten nog een jaar de tijd zouden hebben voor het realiseren van de uitvoeringswetgeving.

Niettegenstaande de wisseling van de Europese wacht, welke zich inmiddels heeft voltrokken, heeft het Witboek allermist zijn actuele betekenis verloren. De functie van het Witboek is eigenlijk driedelig. Het verschaft een kader aan de Europese eenwording; het biedt een bedding voor de Europese technologieprogramma's; en het versnelt de Europese besluitvorming.

¹ De auteur dankt drs. G. Heikens (EG, DG XXIII, Directoraat Ondernemingsbeleid) en ir. H. Leenders (Bureau EG-liaison) voor hun medewerking bij de totstandkoming van deze brochure.

Het draaiboek viel in goede aarde, zowel bij het Europese Parlement als bij de Europese Raad (staatshoofden en regeringsleiders). Om een en ander te bespoedigen kwam men overeen raadsbesluiten voortaan bij gekwalificeerde meerderheid te nemen in plaats van bij unanimitieit, het Parlement meer bevoegdheden toe te kennen en het nauwer bij de wetgeving te betrekken. Deze overeenkomst werd vastgelegd in de Europese Akte, die op 1 juli 1987 in werking trad. De Akte definieert de 'interne markt' als 'een ruimte zonder binnengrenzen waarin het vrije verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal is gewaarborgd volgens de bepalingen van het Verdrag van Rome'.

Aan de integratie zijn belangrijke economische voordelen verbonden, die vooral samenhangen met schaalvoordelen en meer concurrentie. Cecchini becijferde dat e.e.a. een kostenbesparing van tenminste 470 miljard gulden zou opleveren. Blijkens zijn rapport uit 1988 zouden de consumentenprijzen dalen met 6% en zouden twee miljoen nieuwe arbeidsplaatsen geschapen worden. De economische groei van de lidstaten zou in 5 à 6 jaar kunnen toenemen met ca. 4,5%. Inmiddels heeft overigens ook het Centraal Planbureau berekeningen dienaangaande opgesteld ('Nederland en Europa '92'). Daarbij is niet uitgegaan van potentiële effecten, zoals in het Cecchini-rapport, maar van reëel te verwachten effecten; de uitkomsten wijken dan ook af van de Cecchini-studie.

Raad van Ministers, Europese Raad, Raad van Europa...

Lang niet iedereen weet hoe Europa werkt – en dat is geen schande, want niet alleen is de materie ingewikkeld, ook de structuur schrikt af. Er zijn veel instellingen waarvan de namen bovendien zo op elkaar lijken, dat er vaak in vakkringen nog verwarring door ontstaat. Onderstaand een poging tot duidelijkheid.

In de Europese Gemeenschap ligt de macht voornamelijk bij de ministers: nationale bewindslieden van de diverse lidstaten die geregeld samenkomen in Brussel. En dan heet dat: de Raad van Ministers. Die neemt de besluiten, hoewel steeds in andere samenstellingen. De Raad is per onderwerp samengesteld. Om te beginnen is er de Algemene Raad – dat zijn de ministers van Buitenlandse Zaken. Voor ons land dus als deelnemer: mr. Hans van der Broek, soms ook vertegenwoordigd door zijn staatssecretaris mr. Berend Jan van Voorst tot Voorst (speciaal belast met het beleid betreffende Europa). Gezien de specialisatie van de staatssecretaris kan hij in principe ook optreden bij andere vakraden. Maar meestal gaan toch de ministers zelf naar Brussel. Regelmatig wordt daar onderhandeld door de leden van de transportraad, de Ecofin-raad (economie en financiën dus), de milieuraad, de sociale raad, de landbouwradaad, de visserijraad, de raad ontwikkelingssamenwerking; soms ook is er een raad van onderwijsministers, of mediaministers, en ministers die zich bezighouden met techniek en wetenschappen, plus af en toe tegenwoordig ook een raad van justitieministers. Hoewel defensiezaken – althans vrede en veiligheid –

ook aan de orde komen in het Europese Parlement: er is geen defensieraad. Dat hoofdstuk valt onder de NAVO. Vaak komen de ministers tijdens zo'n raadsvergadering in Brussel niet tot overeenstemming, zelfs niet na drie of vier dagen telkens opnieuw vergaderen. Dan wordt regelmatig besloten de onderhavige kwestie door te schuiven naar de topconferentie. Formeel heet die de Europese Raad. Drie keer per jaar komen de regeringsleiders van de EG bijeen voor overleg, en voor het oplossen van problemen of het doorhakken van knopen. De Raad van Ministers en de Europese Raad worden steeds voorgezeten door de vertegenwoordigers van het land dat – bij toerbeurt – het voorzitterschap heeft toegevoegd gekregen van alle bijeenkomsten in het kader van de EG. Op dit moment is Spanje (voor het eerst) voorzitter. Overigens vergaderen de vakministers niet alleen in Brussel, maar drie keer per jaar ook een maand lang in Luxemburg. Ter ondersteuning van het werk van al die ministerraden van de EG werkt in Brussel een permanente staf van 1500 ambtenaren. Gemiddeld wordt er twee keer per week een ministerraad gehouden. Het EG-systeem zit zo in elkaar, dat de

ministers alleen besluiten kunnen nemen die zijn voorbereid door de Europese Commissie. Maar de besluitvorming zelf wordt ook voorbereid, en wel door het college van Permanente Vertegenwoordigers. Dat zijn de ambassadeurs die bij de EG in Brussel door hun land zijn gedetacheerd. Zij komen wekelijks bijeen en zijn meestal ook aanwezig tijdens de vergaderingen van de ministerraden (vaak nog gesteund door specialistische ambtenaren). Bij het voorbereiden van beleid wordt ook gebruik gemaakt van raadgevende comités, instanties en zo meer: in totaal zeker 600 instituten. De hele EG-organisatie omvat tegen de 20 000 mensen (ook wel aangeduid als 'Eurocraten'). Zeker een derde deel daarvan is alleen en uitsluitend bezig met tolken en vertalen. Maar nu zijn we er nog niet. Want er bestaat ook nog een Raad van Europa. Dat is de oudste Europese instelling, gesticht in 1949, met inmiddels 22 leden waaronder alle 12 lidstaten van de EG. Doelstelling: verbetering van de levensomstandigheden, bevorderen van de menselijke waarden, handhaving van de rechten van de mens. Deze Raad kent een ministerscomité en een raadgevende parlementaire vergadering. De aangenomen 'conventies' worden nageleefd op basis van vrijwilligheid, zijn niet 'bindend' zoals bij de EG. Het werk van deze raad concentreert zich op juridische en culturele of educatieve onderwerpen. De Raad van Europa is gevestigd in Straatsburg.

Verordeningen, richtlijnen, beschikkingen en aanbevelingen

Verordeningen

Een verordening is een wet die bindend is en rechtstreeks van toepassing is in alle Lid-Staten zonder dat deze in de nationale wetgeving wordt opgenomen. Zowel de Raad als de Commissie kunnen verordeningen aannemen.

Richtlijnen

Een richtlijn is een EEG-wet die bindend is voor de Lid-Staten met betrekking tot het gestelde resultaat, maar die Lid-Staten vrij laat wat betreft de uitvoeringsmethode. In de praktijk zijn meestal nationale uitvoeringsbesluiten nodig in een geschikte vorm voor elke Lid-Staat. Dit is niet onbelangrijk, omdat bedrijven waarvoor de richtlijn bedoeld is, zowel met de nationale wetgeving als de richtlijn rekening moeten houden.

Beschikkingen

Een beschikking is volledig bindend voor iedereen voor wie ze bedoeld is. Nationale uitvoeringsbesluiten zijn niet vereist. De in deze brochure opgenomen beschikkingen zijn beschikkingen van de Raad. De Commissie is echter in bepaalde gevallen bevoegd beschikkingen van de Raad goed te keuren.

Aanbevelingen

Een aanbeveling is niet bindend (het is geen wet). Aanbevelingen kunnen zowel door de Raad als door de Commissie goedgekeurd worden.

Bron: Een gemeenschappelijke markt voor diensten.
Ernst & Whinney, 1988, p. III.

1.3 Witboek en flankerend beleid

Het Witboek voorziet in een drietal soorten maatregelen (richtlijnen) om tot integratie te komen, te weten het wegnemen van technische, materiële en fiscale belemmeringen. Schema 1 vat deze samen.

Veruit het grootste deel van het Witboek handelt over de technische belemmeringen. Het boek introduceert hiervoor een nieuwe strategie en een nieuwe aanpak. De nieuwe strategie beoogt de regelgeving zoveel mogelijk te beperken en gaat uit van wederzijdse erkenning in plaats van nieuwe, geharmoniseerde regels. De nieuwe aanpak is erop gericht, daar waar gemeenschappelijke voorschriften noodzakelijk zijn, deze zo globaal mogelijk te houden en de nadere invulling (vrijblijvende normen) over te laten aan de Europese normalisatie-organisaties. Kort en goed: harmonisatie uitsluitend in geval van essentiële gezondheids- en veiligheidseisen; voor het overige wederzijdse erkenning. Daarbij gelden echter enkele uitzonderingen.

opheffing technische belemmeringen

- technische harmonisatie en normalisatie (uitvoering nieuwe aanpak)
- openstelling van de overheidsopdrachten voor mededinging
- vrij verkeer van personen
- gemeenschappelijke markt voor diensten (o.a. informatie-, telecommunicatie- en omroepdiensten)
- liberalisatie kapitaalverkeer
- voorwaarden voor samenwerking tussen bedrijven

opheffing fysieke belemmeringen

- afschaffen grenscontroles op goederen
- afschaffen grenscontroles van personen

opheffing van fiscale belemmeringen

- harmonisatie BTW-grondslagen en -tarieven; idem accijnzen
 - invoering van een clearingstelsel
-

Hier zijn vooral die met betrekking tot geavanceerde technologieën van belang. Voor dergelijke technologieën, waaronder die op het gebied van de telecommunicatie, zal namelijk op vrij grote schaal verplichte harmonisatie worden voorgeschreven (keuzevrijheid consument; incompatibiliteit van apparatuur).

Uit schema 1 valt op te maken, dat lang niet alle maatregelen uit het Witboek voor ons van belang zijn. Dit geldt eveneens voor het z.g. flankerend beleid, waarvan het Witboek niet los kan worden gezien. Dit beleid, dat weliswaar niet specifiek op integratie is geënt, maar daarmee wel ten nauwste is verweven, betreft onder meer het onderzoek- en technologiebeleid en het beleid voor het midden- en kleinbedrijf (zie hoofdstuk 2).

1.4 Stand van zaken

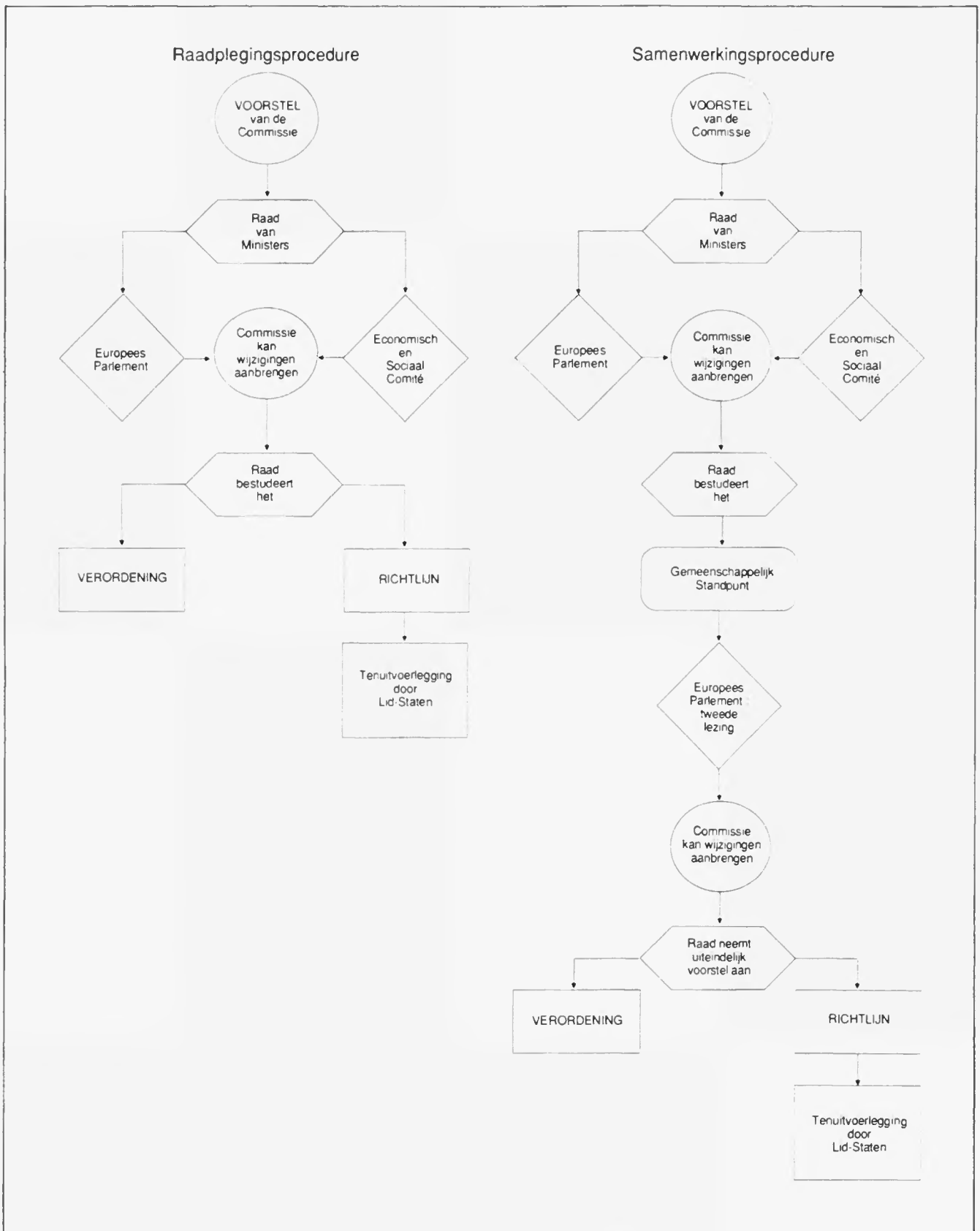
Blijkens de voortgangsrapportage van de Europese Commissie was medio november 1988 een derde van de richtlijnvoorstellen aangenomen (incl. gemeenschappelijke standpunten 40%), was een derde in behandeling en moest een derde nog worden ingediend. Vergeleken met het tijdschema van het Witboek betekent dit dat een derde van de voorstellen met minimaal een jaar is vertraagd.

Met het wegnemen van de technische belemmeringen is de meeste voortgang geboekt. Fiscale belemmeringen vormen vooralsnog een groot struikelblok (hiervoor is nog steeds eenstemmigheid noodzakelijk). Vertragingen ontstaan vooral bij Raad en Parlement. Praktisch gezien betekent de huidige stand van zaken, dat de Raad in 1989 en 1990 nog het grootste deel van het karwei moet klaren.

Let wel: 1992 vormt slechts een tussenstation op weg naar Europese eenwording. Na '92 zullen nog diverse grote vraagstukken moeten worden opgelost. Met name de vraag wat de culturele dimensie moet worden van de integratiepolitiek. De voltooiing van de interne markt heeft immers belangrijke gevolgen voor het onderwijs- en cultuurbeleid van de lidstaten (talenonderwijs; culturele identiteit).

Een logisch gevolg van de interne harmonisatie zal tevens dienen te zijn dat de Gemeenschap naar buiten toe als een eenheid optreedt. Zo zal op gemeenschapsniveau inhoud moeten worden gegeven aan het reciprociteitsbeginsel in de handel met derde landen.

Besluitvormingsprocedure EG

Bron: Een gemeenschappelijke markt voor diensten.
Ernst & Whinney, 1988, p. IV.

2 EUROPA '92: THEMA'S VOOR DE RABIN

2.1 Informatie- en telecommunicatiemarkt

Bij dit zo belangrijke thema komen lijnen uit zowel het Witboek als het flankerend beleid samen. Allereerst is er het beleid gericht op de gemeenschappelijke markt voor diensten. Deze beleidslijn maakt deel uit van het onderdeel 'technische belemmeringen' (Witboek). Daarnaast is er het Europese kaderprogramma voor onderzoek en technische ontwikkeling (flankerend beleid). Eerst iets over het Witboek.

Witboek

Diensten spelen een sleutelrol in de economische ontwikkeling van de Gemeenschap. Doel van het integratiebeleid is niet alleen de dienstensector verder te ontwikkelen, maar ook het bedrijfsleven c.q. de industrie te laten beschikken over diensten die goedkoper en efficiënter zijn; en tevens te bereiken dat deze diensten beter op de wensen van de consument zijn afgestemd.

De centrale gedachte is, dat de opsplitsing van de EG in afzonderlijke deelmarkten door verschillen in technische vereisten het behalen van schaalvoordelen bemoeilijkt, kostenverhogend werkt en onderzoek onaantrekkelijk maakt. Belemmeringen als gevolg van verschillen in technische normen en belemmeringen die het leveren van informatie- en telecommunicatiediensten over de grenzen heen bemoeilijken, zullen daarom moeten worden weggenomen. Althans wil Europa de traditioneel sterke positie herwinnen die het gaandeweg de jaren tachtig prijs gaf.

Het EG-beleid betreft hier in hoofdzaak het IMPACT-programma voor de *informatiemarkt* en het Actieprogramma en Groenboek voor *telecommunicatie*. Omroepbeleid en programma's voor de audio-visuele markt, zoals het MEDIA-programma, blijven in deze brochure buiten beschouwing.

Het gaat hier om 'big, big business' (zie figuur 1). De ITT-sector (info- en telecomtechnologie) is sterk in beweging, vooral door de versmelting van telecommunicatie en informatica via digitalisering en door veranderingen in transmissie-technieken (zie figuur 2). De sector vormt niet alleen een lucratieve groeiemarkt, doch voorziet tevens in tal van strategische, infrastructurele voorzieningen (ISDN als communicatiesnelweg).

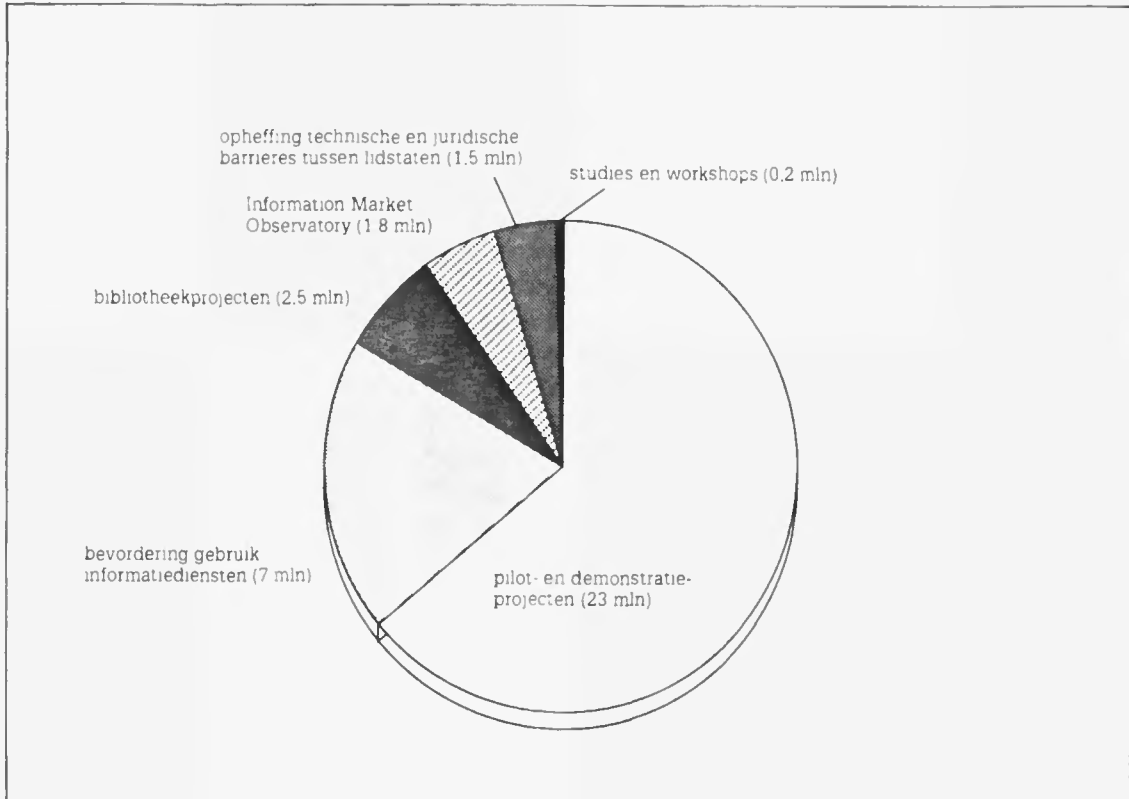
Nauw gelieerd met het informatiemarkt-programma is het actieplan voor bibliotheken in de EG. De EG telt maar liefst 75.000 bibliotheken; deze bieden werk aan 250.000 mensen; van overheidswege wordt jaarlijks 5 miljard ECU aan de bibliotheeksector besteed. Het plan, dat zich overigens nog in de ontwerpfase bevindt, kent 5 actielijnen (schema 2). Het heeft tot doel bibliotheken aan te sporen hun middelen efficiënter te gebruiken en de dienstverlening zodanig te verbeteren dat adequater kan worden ingespeeld op huidige en toekomstige ontwikkelingen.

Flankerend beleid

Naast het integratiebeleid uit hoofde van het Witboek is hier tevens het flankerend beleid van belang. Het laatstgenoemde beleid wordt weliswaar niet primair gevoerd omwille van de integratie, maar is daarvoor wel van grote betekenis. Volgens de EG is voor het inlopen van de achterstand op ITT-gebied het openbreken van de interne markt alléén niet toereikend. Ook op onderzoeksgebied zullen de lidstaten intensiever moeten samenwerken.

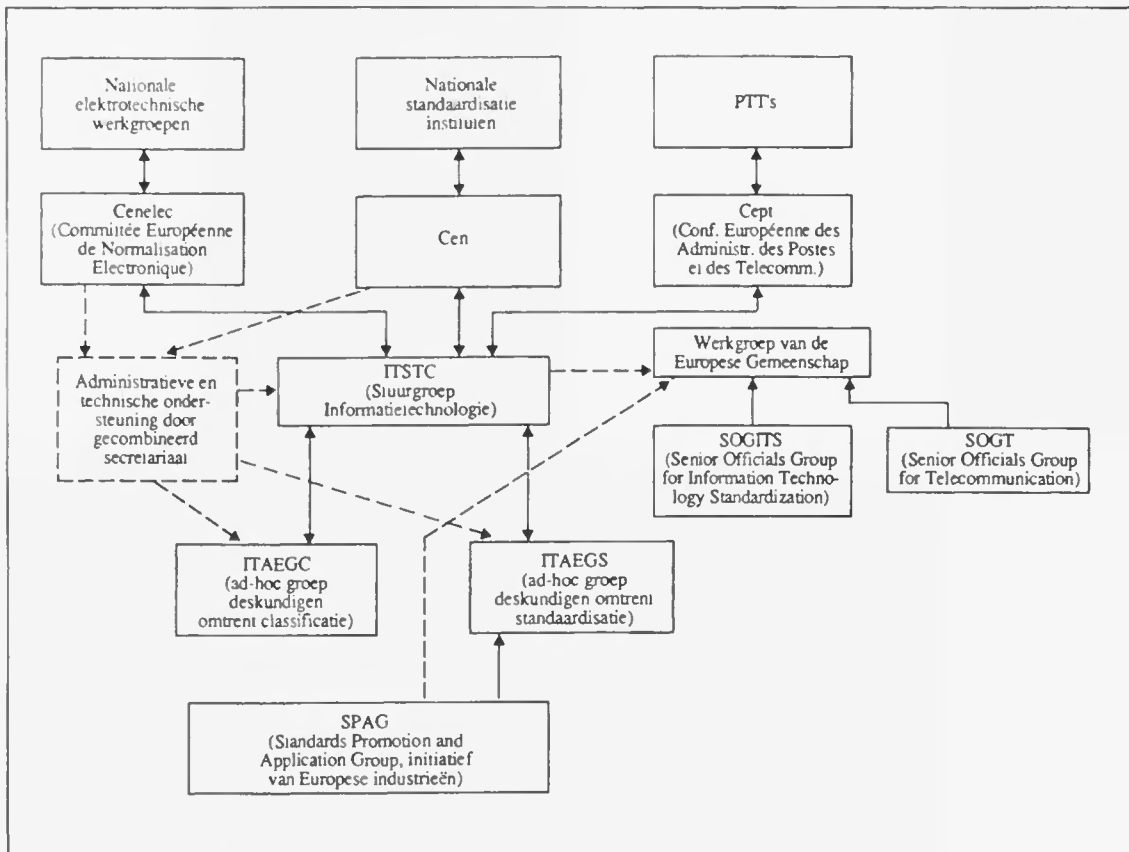
Daarom is eveneens binnen het kaderprogramma een belangrijke plaats ingeruimd voor onderzoek op dit terrein. Hierbij moet voor informatietechnologie vooral worden gedacht aan het ESPRIT-programma; en voor telecommunicatie aan het RACE-project. ESPRIT en RACE vormen het logisch complement op de beide ITT-marktprogramma's en moeten daaraan ruggegraat geven. Voor een kort overzicht van de programma's wordt verwezen naar schema 2 en 3.

Figuur 3 Verdeling van het IMPACT-geld (in ECU).

Bron: Telecombrieff d.d. 10-03-1989, p. 50.

Figuur 4 Organisatiestructuur voor standaardisatie van informatietechnologie in West-Europa.

Bron: Telecommagazine nr. 4, 1989, p. 27.

INFORMATIEMARKT

IMPACT

- grootschalige proef- en demonstratieprojecten (o.a. voor bibliotheekwezen)
- oprichting 'observatorium' infomarkt (statistiek en sterkte/zwakte analyse Europa)
- wegnemen bestuurlijke en juridische belemmeringen
- verbeteren voorwaarden voor overdracht en toegang informatiediensten
- samenwerking overheid en particuliere sector
- stimulering van gebruik van beschikbare en te ontwikkelen informatiediensten
- actie bibliotheken (nog niet ingevuld; is bedoeld als opstap naar het actieplan voor bibliotheken)

(Deelname door bibliotheken aan de proef- en demoprojecten was aanvankelijk niet voorzien. Overwogen wordt daarom het budget hiervoor samen te voegen met dat voor het onderdeel 'actie bibliotheken').

budget: 36 MECU

Actieplan bibliotheken

- ontwikkeling van machine leesbare nationale bibliografieën en andere catalogi
- creatie van internationale netwerken tussen dergelijke systemen
- verschaffing van innovatieve diensten, gebaseerd op nieuwe (doch reeds ontwikkelde) technologieën
- ontwikkeling van rendabele producten en hulpmiddelen voor bibliotheken
- uitwisseling van kennis en ervaring

budget: 33 MECU (verhoging van het budget wordt overwogen)

TELECOMMUNICATIEMARKT

- coördinatie ontwikkeling telecommunicatie, w.o.
 - invoering ISDN (normen, tarieven en diensten)
 - TEDIS: elektronische uitwisseling handelsgegevens
 - liberalisatie transnationale infrastructuur
 - gemeenschappelijke markt voor diensten en apparatuur
 - gemeenschappelijk onderzoek (RACE, AIM, DRIVE e.d.)
 - bevorderen telecomnetwerken in minder ontwikkelde lidstaten
 - gemeenschappelijke posities in internationale platforms
-

INFORMATIETECHNOLOGIE: *ESPRIT*

doel: gemeenschappelijk strategisch onderzoek

opzet: thans is fase 2 actueel: fundamenteel en toegepast onderzoek inzake

- information processing systems (IPS; o.a. spraak- en beeldherkenning)
- office business systems
- micro-elektronica
- computer integrated manufacturing (CIM)

(Daarnaast omvat het programma enkele puur toepassingsgerichte projecten, onder meer voor het onderwijs).

budget: 1600 MECU

TELECOMMUNICATIE: *RACE*

doel: creëren van Europees netwerk voor geïntegreerde breedbandcommunicatie (IBC)

opzet: thans zijn actueel fase 2 en m.n. 3:

fase 2 onderzoek en simulatie IBC-technologie
fase 3 applicatietrials

budget: fase 2 + 3 550 MECU

- *Euroloketten*: bedrijfsgerichte info over EG; in Nederland thans bij CIMK te Diemen en INDUMA in Helmond. Recentelijk is besloten ook in Groningen, Den Haag, Enschede, Wijchen en Woerden dergelijke EG-adviescentra op te richten. Op dit gebied is overigens ook het Bureau EG-liaison actief (dit bureau opereert onafhankelijk van de EG en is ontstaan op initiatief van onder meer Economische Zaken). Het bureau verschaft m.n. informatie over de Europese technologie-programma's.
- '*Business Cooperation Network*': elektronisch netwerk tussen bedrijfsadviseurs, bedoeld om vraag en aanbod voor samenwerking (subcontracting e.d.) bij elkaar te brengen.
- '*European Business and Information Centre Network*': door EG gesteund netwerk van innovatiecentra. De Euroloketten en het Business Cooperation Network ressorteren onder DG XXIII. Het EBICN valt onder DG XVI; zie bijlage 1.
- *SPRINT-programma*:
 - versterking van de Europese infrastructuur van innovatiediensten (bevorderen van netwerken in de commerciële advisering en de onderzoekswereld);
 - specifieke projecten voor intracommunautaire innovatie-overdracht ('European Monitoring System');
 - uitwisseling van kennis en afstemming tussen de lidstaten en de Commissie inzake innovatie.

budget: 90 MECU

2.2 Midden- en kleinbedrijf

Het MKB-beleid van de EG volgt ruwweg twee sporen. Het eerste spoor betreft het bevorderen van een MKB-vriendelijke regelgeving; zowel in de sfeer van de wetgeving, als in die van de financieringsmogelijkheden ('venture' en 'seed capital').

Het tweede spoor, vooral voor ons van belang, is gericht op het verlenen van diensten aan het MKB. Het gaat hierbij enerzijds om het verbeteren van de informatievoorziening over EG-wetten, -projecten en -subsidies; anderzijds om het bevorderen van samenwerking (o.a. subcontracting) tussen bedrijven. Schema 4 geeft een indicatie van enkele belangrijke initiatieven, die inmiddels op het gebied van de dienstverlening zijn genomen.

Naast het speciaal op het MKB gerichte beleid, zoals hiervoor besproken, zij tevens geweest op het SPRINT-programma. Dit programma heeft tot doel het innovatievermogen van met name het MKB te vergroten. Het in april '89 vastgestelde werkplan kent een breed scala aan activiteiten. In schema 4 zijn de hoofdlijnen kort omschreven.

2.3 BTW-harmonisatie

Opheffing van grensbelemmeringen op het gebied van de BTW betekent dat de behandeling van BTW over aan- en verkopen tussen lidstaten gelijk moet zijn aan die binnen een lidstaat. Het huidige stelsel van ontheffing bij uitvoer en belastingheffing bij invoer moet dus op de helling.

Voortaan zullen exporteurs hun BTW in rekening moeten brengen aan hun buitenlandse afnemers en deze bij hun belastingaangifte moeten afdragen. De afnemer mag, mits aftrek-gerechtigd, de door hem betaalde BTW in eigen land aftrekken.

De betaalde belasting zal uiteindelijk moeten toevloeien aan het land waar het verbruik plaatsvindt (bestemmingslandbeginsel). Op enigerlei wijze zal er dus voor moeten worden gezorgd dat de in het exporterende land geïnde en in het importerende land afgetrokken BTW aan het importerende land wordt terugbetaald.

Om dit te bereiken voorzag het oorspronkelijke voorstel in een gemeenschappelijk clearing-stelsel. Dit voorstel voor verrekening vanuit Brussel, afkomstig van Cockfield, is inmiddels door zijn opvolgster, Mw. Scrivener, na consultatie van de lidstaten als te ingewikkeld van de hand gewezen.

In de plannen die thans de ronde doen, wordt ervan uitgegaan dat verrekening voor een belangrijk deel op basis van macro-economische handelsstatistieken zou kunnen plaatsvinden; in gevallen waarbij dit onmogelijk mocht blijken, zal branchegewijs naar een oplossing worden gezocht.

Duidelijk is dat een dergelijk verrekeningsstelsel, technisch gezien, ook zonder harmonisatie van BTW-stelsels kan worden ingevoerd. Grote verschillen in belastingdruk zullen echter aanleiding geven tot fraude en ongewenste verlegging van handelsstromen. De huidige BTW-stelsels moeten daarom worden geharmoniseerd op het punt van de tariefgrondslag (toepassingsbereik), het aantal tarieven en de hoogte daarvan.

Volgens het oorspronkelijke voorstel zouden de BTW-tarieven binnen twee bandbreedtes moeten worden gebracht: een band voor het lage tarief van 4-9% en een voor het normale tarief van 14-20%. Het hoge tarief zou moeten worden afgeschaft; het nultarief eveneens. De keuze voor een bandbreedte van circa 5% was overigens ingegeven door ervaringen in de VS (deelstaten). Deze leren namelijk dat fraude en handelsverlegging pas ontstaan bij tariefverschillen van meer dan 5%.

Het oude voorstel is inmiddels gedeeltelijk verlaten. In het nieuwe plan heeft de 'vork' van 14-20% plaats gemaakt voor een minimumtarief (15%?); en wordt ervan uitgegaan dat landen met hogere BTW-tarieven door de vrije marktwerking tot neerwaartse bijstelling van hun tarieven zullen worden gedwongen. In speciale gevallen zal handhaving van een nultarief tijdelijk worden toegestaan.

De lidstaten zijn vrij om te bepalen hoe en wanneer zij hun BTW-stelsels herzien. Aan de einddatum (ultimo '92) wenst Scrivener echter vast te houden. Om fraude tegen te gaan zullen uiteraard de nodige administratieve maatregelen moeten worden genomen.

IV. SAMENVATTING EN KONKLUSIES,

Tijdens de manifestatie Brabant-Perspektief gehouden van 9 tot en met 11 september 1988 in 's Hertogenbosch werd een onderzoek gehouden onder 157 ondernemers/standhouders.

De hoofdvragen van het onderzoek hadden betrekking op:

- De bekendheid van de EG-adviescentra bij ondernemingen in het Midden- en Kleinbedrijf.
- De behoefte aan de dienstverlening door deze centra.
- Het type bedrijf dat aanwezig was als standhouder.
- De oriëntatie van deze bedrijven ten aanzien van het thema 'Europa 1992'.

De belangrijkste resultaten laten zich als volgt samenvatten.

De in de inleiding geschetste verwachting dat Brabant-Perspektief een bepaald type ondernemer zou aantrekken wordt door de gegevens bevestigd:

- Opvallend weinig ondernemers vertonen angst voor de gevolgen van de integratie van de Euromarkt. Er valt eerder een zekere gretigheid te constateren.
- Een flink aantal bedrijven (92) heeft daadwerkelijke plannen om zich op de Europese markt te gaan begeven.
- De meest voorkomende strategie (58) is het realiseren van schaalvergroting middels samenwerking met Europese partners.
- Kennis van de Europese regels welke van toepassing zijn op het produkt, de dienst of de onderneming, is bij slechts eenderde deel aanwezig.
- Bedreigingen worden verwacht vanuit Zuid-Europa, meer mogelijkheden worden gelokaliseerd in Noord- en Midden Europa.
- Veel bedrijven zijn met het oog op 'Europa 1992' niet actief. Het betreft hier veelal ondernemingen met een regionaal/landelijke markt.

De EG-adviescentra zijn inmiddels al redelijk bekend: Tenminste eenvijfde van alle ondernemingen zegt van het bestaan op de hoogte te zijn.

- Minder goed zijn de verschillende functies van de centra bekend.
- De centra zijn vooral bij de kleine bedrijven bekend en het zijn ook deze ondernemingen die in meerderheid behoefte hebben aan de diensten. De ondernemingen met meer dan 200 werknemers hebben overwegend geen behoefte aan dit type dienstverlening.
- De EG-adviescentra zijn vrij slecht bekend bij ondernemingen met 51 - 200 werknemers alswel bij ondernemingen met een regionale/landelijke markt.
- Het hoogste scores de dienstverleningsfuncties : Algemene Informatie, Advisering, Subsidieregelingen en Speciale informatie over EG-landen.
- De ondernemers die bekend zijn met het bestaan van de EG-adviescentra hebben vaak ook plannen met hun bedrijf voor de Europese Markt.
- Eenderde van de ondervraagde ondernemers wil in de toekomst gebruik maken van de EG-adviescentra. Eveneens eenderde overweegt dat.

Schema 5 BTW-harmonisatie

- harmonisatie van BTW-grondslagen en -tarieven (aantal en hoogte)
 - regelgeving voor effectuering en fraudebestrijding
 - invoering van een verrekeningsstelsel
-

Overzicht van BTW-tarieven in EG-lidstaten

	Lage tarief	Standaard tarief	Hoge tarief
België	1 en 17	19	25 en 33
Denemarken	–	22	–
Frankrijk	5,5 en 7	18,6	33,33
BRD	7	14	–
Griekenland	6	18	36
Ierland	0 en 10	25	–
Italië	2 en 9	18	38
Luxemburg	3 en 6	12	–
Nederland	6	20	–
Portugal	8	16	30
Spanje	1	12	33
Groot-Brittannië	0	15	–

Bron: Europa Journaal; NMB Bank, p. 12.

2.4 Overheidsopdrachten

Het betreft hier een van de belangrijkste onderdelen van het interne markt-programma. Overheidsaankopen vertegenwoordigen maar liefst 15% van het bruto 'nationaal' produkt van de EG. Tot dusver verrichtten de meeste overheidsinstellingen en -bedrijven hun aankopen in het binnenland. Volgens de Commissie betekent dit een verspilling van zo'n 20 miljard ECU (ongeveer de helft van de EG-begroting!).

Het doel van het beleid is driedig. Het bedrijfsleven moet zodanig worden voorgelicht dat ondernemingen uit alle lidstaten kunnen meedingen naar opdrachten. Technische specificaties zullen zodanig moeten worden gelijkgetrokken dat daarvan geen discriminerende werking meer uit kan gaan. En tenslotte dienen maatstaven voor aanbesteding en gunning van opdrachten zodanig te worden geobjectiveerd dat ook in dat opzicht eerlijk zal kunnen worden geconcurrerd.

Schema 6 Overheidsopdrachten

- verbetering van bestaande richtlijnen, zodat een echte vrije markt voor overheidsopdrachten wordt gerealiseerd
 - liberalisatie van de markt voor overheidsopdrachten in de sfeer van (o.a.) telecommunicatie (valt thans buiten toepassingsgebied van richtlijnen)
 - specifieke controlemaatregelen
-

2.5 Mededingings- en steunbeleid; copyright

Vanuit RABIN-standpunt is, voor wat betreft de toepassing van het gemeenschapsrecht, vooral de regelgeving terzake van mededinging (concurrentie), steunverlening en auteursrecht van belang.

Mededinging

Terzake van de mededinging zijn vooral de artikelen 85 en 86 van het Verdrag van Rome van betekenis. Artikel 85 verbiedt, behoudens vrijstelling in bepaalde gevallen, alle overeenkomsten tussen ondernemingen die de handel tussen lidstaten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de concurrentie binnen de EG wordt verhinderd, beperkt of vervalst.

Artikel 86 verbiedt een onderneming misbruik te maken van een machtspositie op de gemeenschappelijke markt of op een wezenlijk deel daarvan, voor zover de handel tussen de lidstaten daardoor ongunstig kan worden beïnvloed.

De betreffende verdragsbepalingen geven de Commissie grote bevoegdheden. Zij zijn eveneens van toepassing op overheidsbedrijven (artikel 90) en moeten vooral voorkomen dat voordelen van de interne markt door concurrentievervalsing of misbruik van machtsposities teniet worden gedaan.

Volgens de Commissie zouden fusies en andere concentraties van grote omvang vooraf ter goedkeuring aan de EG moeten worden voorgelegd; e.e.a. afhankelijk van zowel de omzet als de marktaandeelen van de betrokken bedrijven. Gebeurt dit niet dan volgen hoge boetes. Vanuit het besef dat samenwerking de Europese industrie ook ten goede kan komen, zoals bij onderzoek, is tevens voorzien in een samenstel van uitzonderingsbepalingen.

Schema 7 Mededingings- en steunbeleid; copyright

MEDEDINGING

- voorkomen dat (overheids)bedrijven de opengebroke markt alsnog onderling verkavelen via onderlinge afspraken
- fusiecontrole
- toezicht misbruik (economische) machtsposities

STEUNVERLENING

- toezicht op nationaal beleid waarbij i.h.a. steunmaatregelen vooraf moeten worden gemeld
- intensivering van beleid; uitwerking artikel 92 en 93

COPYRIGHT

- bestrijding piraterij bij geluids- en video-opnamen: voorstel voor een bindende regeling voor alle lidstaten om te voorzien in een wettelijke regeling ter bescherming van producenten, uitvoerenden en omroeporganisaties
 - thuishopiëren geluids- en audio-visueel materiaal: voorstellen voor maatregelen om kopiëren van digitale opname tegen te gaan; voor heffingen op blanco beeld- en geluidsdragers is actie gericht op harmonisatie niet vereist
 - distributie/verhuurrechten: voor commerciële verhuur/distributie wordt een voorstel voor een richtlijn aangekondigd; voor andere vormen van distributie (b.v. uitlenen door bibliotheken) worden wettelijke initiatieven op dit moment niet nodig geacht
 - bescherming computerprogramma's: richtlijn urgent geacht (concept-richtlijn in voorbereiding); bescherming databases: nagegaan wordt of de wijze van opslag en ontsluiting binnen een databank het beste via een copyright-regeling beschermd kan worden
 - bescherming in niet-lidstaten: verder ontwikkelen via o.m. GATT-onderhandelingen en bilaterale relaties
-

Vrijstellingen voor o.a. joint ventures en know how-overeenkomsten zijn in voorbereiding. Naar verluidt behoudt, naast het Europese beleid, het nationale mededingingsbeleid zijn betekenis.

Regelgeving

De regelgeving aangaande steunmaatregelen (artikel 92 en 93) moet met name voorkomen dat groeiende concurrentie op de interne markt nationale overheden ertoe zal bewegen consequenties daarvan te ontwijken door niet-concurrerende bedrijfstakken kunstmatig te ondersteunen. Intensivering van het EG-beleid op dit punt wordt dan ook noodzakelijk geacht. De Europese Commissie zal hiertoe artikel 92 en 93 van het Verdrag van Rome verder uitwerken. Lidstaten zullen op hun beurt voor transparantie in de steunverlening moeten zorgen.

Als vuistregel geldt dat nationale steunmaatregelen verboden zijn, tenzij het Verdrag van Rome deze nadrukkelijk toelaat, of de Commissie ze goedkeurt (e.e.a. is uiteraard aan drempelbedragen gebonden). Steunmaatregelen moeten dan ook bij de Commissie worden aangemeld. Het beleid voor steun bij onderzoek is betrekkelijk soepel, criteria zijn echter vaag; dat voor noodlijdende bedrijfstakken daarentegen streng. Voor het regime tussen deze beide uitersten in geldt, dat steun proportioneel en in de tijd beperkt en aflopend moet zijn.

Copyright

Voor copyright heeft de Europese Commissie inmiddels een groenboek gepubliceerd (voorbereid door de afdeling Mededinging!). De Commissie gaat ervan uit, dat hierover brede besprekingen zullen worden gehouden die moeten uitmonden in voorstellen over m.n. de bescherming van software (w.o. educatieve software). Schema 7 geeft aan welke prioriteiten zijn gesteld.

Voorts is (met steun van de Europese Culturele Stichting) in januari '89 een onderzoek gestart naar de te volgen aanpak bij het auteursrechtbeleid in de EG. Het onderzoek geschiedt in opdracht van de Nederlandse Stichting Auteursrechtbelangen en wordt verricht door het European Institute for the Media te Manchester. Het eerste rapport wordt komend najaar verwacht.

2.6 Vrij verkeer van personen

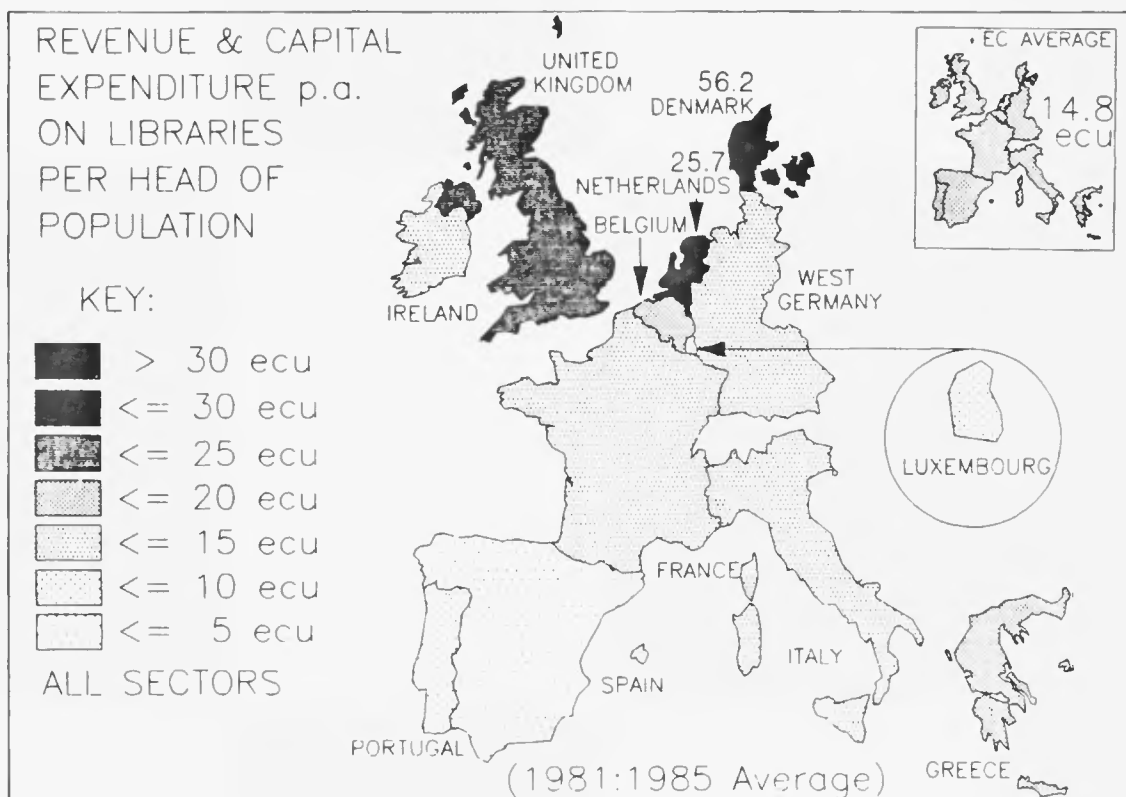
Interessant is hier vooral het beleid gericht op de erkenning van getuigschriften en op het onbelemmerd verkeer van vrije beroepsbeoefenaren (vestiging en beroepsuitoefening). Het laatste is ook van belang voor de uitwisseling van ideeën en ervaring en de verhoging van de vakbekwaamheid in heel Europa. De Europese eenwording wil hier bepaald niet vloten (voor apothekers is men 16 jaar in de weer geweest alvorens resultaten werden geboekt). Om de impasse te doorbreken heeft de Commissie inmiddels, met goedkeuring van staatshoofden en regeringsleiders, het idee gelanceerd van één enkel systeem van wederzijdse erkenning voor alle hoger-onderwijsdiploma's.

Schema 8 Vrij verkeer personen

- wederzijdse erkenning diploma's hoger onderwijs
 - wederzijdse aanvaarding kwalificaties leerlingenopleidingen
 - bevordering vergelijkbaarheid getuigschriften
 - ongehinderde vestiging en beroepsuitoefening voor vrije beroepen (zelfstandigen)
-

2.7 Economische unificatie en culturele pluriformiteit

Hoe kan economische unificatie nu het beste worden verenigd met behoud van de nationale, culturele identiteit? In hoeverre moet de veelgeprezen pluriformiteit van de Westeuropese cultuur worden opgeofferd aan het streven naar vrije mededinging en schaalvoordelen?

Bron: Ph. Ramsdale; A study of library economics in the European Communities; Commission of the EC, 1987, p.2.

Tot dusver zijn vragen als deze bij de integratie niet of nauwelijks aan de orde geweest. Dat is niet verwonderlijk. Uit het voorgaande zal reeds duidelijk zijn geworden dat Europa '92 geen 'beweging' van cultureel-antropologen is, maar van economen. Financieel gewin staat voorop.

Nu 1992 aan de horizon opdoemt wordt de roep om meer aandacht voor het culturele aspect echter steeds luider. Uit recente discussies spreekt een groeiend besef dat niet langer aan keuzes kan worden ontkomen en dat somtijds pijnlijke afwegingen zullen moeten worden gemaakt. Verwacht mag worden dat die discussie zich verder zal verbreden.

Tallose vragen dringen zich op. Een belangrijke vraag is: zijn nationale cultuursubsidies discriminatoir en derhalve strijdig met het beginsel van een ongedeelde markt of niet? Wie in het EG-verdrag naar een eenduidig antwoord zoekt, zoekt tevergeefs. Dit verdrag kent namelijk geen culturele paragraaf. Het laat, althans ruwweg gesproken, alleen ruimte voor cultuurbeleid, voorzover dit beleid een economische achtergrond heeft. Zouden nationale cultuursubsidies inderdaad strijdig worden geacht met het vrij verkeer van personen, diensten en kapitaal, dan zullen na 1992 ook buitenlandse auteurs en kunstenaars aanspraak kunnen maken op Nederlandse subsidie! En welke ruimte blijft er dan nog feitelijk over voor het voeren van een nationale cultuurpolitiek?

Geen wonder dus, dat de economische eenwording door menigeen als een bedreiging van de eigen culturele identiteit wordt beschouwd; en dat nu reeds stemmen opgaan om culturele barricades op te werpen waar economische barrières al te voortvarend worden geslecht. Te meer begrijpelijk, daar voor kleinschalige cultuurgebieden als het Nederlandse taalgebied ook andere gevaren dreigen. Het is immers nog maar de vraag of binnen de concurrentieverhoudingen na '92 produceren voor een dergelijk kleinschalig cultuurgebied nog wel

lonend is. Zo kan men zich afvragen of Nederlandse cultuurproducties (boeken; tijdschriften; audio-visuele producties e.a.) niet dreigen te marginaliseren, doordat kleinere producenten door buitenlandse reuzen uit de markt worden gedrukt.

Voor angsthazerij moet echter worden gewaakt; angst is een slechte raadgever. Bovendien moet worden bedacht dat tegenover deze bedreigingen ook nieuwe kansen staan. Het openstellen van de nationale culturele instellingen en subsidies voor deelname door buitenlanders kan immers leiden tot verlevendiging en versterking van de eigen cultuurproductie. En mochten kunstenaars uit partnerlanden na '92 inderdaad aanspraak kunnen maken op 'onze' subsidies, dan valt er ook voor hun Nederlandse collega's het nodige te halen in het buitenland (voor leenvergoedingen zal dit wellicht in mindere mate gelden).

Problemen en vragen dus te over. In welke richting moet nu de oplossing worden gezocht? Moet worden geopteerd voor een cultuurpolitiek op gemeenschapsniveau (Europees cultureel handvest?); of voor het opnemen van uitzonderingsbepalingen in het EG-verdrag, bv.

Eenwording betekent geen 'Big Bang' voor boekenvak

— Fresh Boost

De Europese Commissie heeft eind 1987 algemene beleidslijnen voorgesteld voor een communautaire actie in de culturele sector. Dit plan is neergelegd in de mededeling 'Een nieuwe aanzet voor de culturele actie in de Europese Gemeenschap (A Fresh Boost)'. Gesteld wordt dat er 'een politieke en sociaal-economische noodzaak is om de culturele actie een nieuwe stimulans te geven in het vooruitzicht van zowel de verwezenlijking van de grote interne markt in 1992 en de voortgang van het Europa van de burgers naar de Europese Unie'.

Deze actie zou politiek noodzakelijk zijn doordat het gevoel tot een Europese cultuur te behoren een van de voorwaarden is om met behulp van de onontbeerlijke steun van de Europese burger te komen tot een interne markt, die de levensomstandigheden van de Europeanen diepgaand zal veranderen'. Sociaal-economisch zou deze nieuwe aanzet nodig zijn en op audiovisueel gebied en het steeds grotere aandeel hiervan in de totale economische activiteiten. Als prioriteiten zijn gekozen:

1. het tot stand brengen van een 'Europese culturele ruimte';
2. de bevordering van de Europese audiovisuele industrie;
3. de toegang tot de culturele erfgoederen;
4. de culturele opleiding;
5. de interculturele dialoog met de rest van de wereld'.

Volgens de Europese Commissie houdt het tot stand brengen van een Europese culturele ruimte (*espace culturel européen*) in 'dat op de eerste plaats wordt gezorgd voor het vrije verkeer van culturele goederen en diensten, voor verbetering van de levensomstandigheden en arbeidsvoorwaarden van kunstenaars, en het schiepen van nieuwe werkgelegenheid in de culturele sector in samenhang met

de regionale, toeristische en technologische ontwikkeling enerzijds en de opkomst van een op communautair en wereldniveau concurrerende culturele industrie anderzijds'. Prioriteit in deze categorie heeft dan weer 'het actief bevorderen van een uitgeverijbeleid, daarbij zorgend voor een evenwicht tussen de wettige belangen van auteurs, uitgevers, tussenhandel en lezend publiek'.

— Weinig realistisch

Wanneer wij deze letterlijk overgenomen zinnen van de Europese Commissie aan een nadere analyse onderwerpen, blijkt al gauw dat er weinig begrip is voor de realiteit. In vrijwel alle Europese landen lopen de boekverkoppen, zeker die van het publieksboek, drastisch terug. In Nederland met één miljoen exemplaren per jaar, in andere landen met vergelijkbare aantallen. Gemiddeld is de verkoop van boeken in exemplaren met 40% teruggelopen tussen 1970 en 1985. Een uitzondering is Spanje, waar sprake is van een inhaalmanoeuvre na het herstel van de democratie.

Ook het leesgedrag is alarmerend. In Nederland wordt sinds 1975 50 minuten per week minder gelezen. Dat is een gemiddelde, de jeugd leest nog minder. In Frankrijk is één op de vijf kinderen na de lager school niet 'leesvaardig'.

De Europese boekhandel heeft een rendement dat veel te laag is. Het nettoresultaat vóór belastingen varieert van 1,3 tot 2,5%; één derde van de boekhandel werkt met verlies, één derde draait quitte en slechts één derde deel haalt een redelijke winst.

In plaats van op de aanbodkant zou het Europese beleid voor het boek zich dus op de vraagkant moeten gaan concentreren.

Hoe worden mensen – en dan vooral de jeugd – gestimuleerd om boeken te lezen en zo mogelijk te kopen? Hoe worden assortiment en spreiding van boekhandels en bibliotheken bevorderd? Met welke randvoorwaarden, zoals een laag btw-tarief en vaste boekenprijs, kan het boekenvak worden geholpen zijn culturele functie te vervullen?

Ook hier ontbreekt het echte cultuurbeleid node. De Europese Commissie heeft geen zeggenschap of financiële middelen op het terrein van het onderwijs. Actieve leesbevordering begint bij de jeugd en op school, maar daar heeft men geen mogelijkheden om iets te doen. Dus beperkt men zich tot details en kijkt men nauw toe of het verdrag wel wordt gerespecteerd...

— Adviseurs

In het verlengde van de 'Nieuwe Aanzet' van eind 1987 heeft de Europese Commissie in 1988 een 'Commissie van culturele adviseurs' aangesteld voor zeven culturele beleidsterreinen. Deze commissie moet de Europese Commissie adviseren haar culturele actie te bepalen en moet adviseren over een beleidsplan op het gebied van cultuur.

Voor de verschillende cultuurtakken zijn vervolgens op persoonlijke titel specialisten uit de verschillende landen aangezocht. Uit Nederland werd ondergetekende aangewezen voor de subgroep 'boek', samen met uitgevers, boekverkoppen, auteurs en vertalers uit andere EG-landen. De onderwerpen boek en audiovisuele media kregen prioriteit en met voorrang werd een concept-beleidsplan opgesteld voor het boek.

culturele subsidies buiten de werkingssfeer brengen van het mededingingsregime van de EG? Afgaande op de beperkte discussie tot dusver, lijkt men in Nederland – althans in kringen van regering en parlement – te kiezen voor het laatste. Dat is niet zo verwonderlijk. Immers: van het voeren van een gemeenschappelijk cultuurbeleid is, voorzover het Verdrag van Rome daarvoor ruimte laat, vooralsnog betrekkelijk weinig terecht gekomen. Een keuze voor een cultuurbeleid vanuit Brussel ligt ook niet voor de hand, in zoverre het streven naar behoud van de eigen culturele identiteit juist vertrekpunt van beleid is.

Inmiddels zijn op EG-niveau verscheidene initiatieven op cultureel gebied genomen. Zo heeft de Europese Commissie eind 1987 algemene beleidslijnen voorgesteld voor communautaire actie in de culturele sector. In aansluiting op dit beleidsplan, getiteld 'Een nieuwe aanzet voor de culturele actie in de Europese Gemeenschap', is in 1988 een commissie van culturele adviseurs ingesteld. Deze moet de Europese Commissie adviseren over beleidsvoornemens en acties op cultureel gebied.

De adviescommissie heeft zich inmiddels gebogen over een concept-beleidsplan 'Boeken en lezen: een culturele uitdaging van Europa' van de Europese Commissie. Dit is op 18 mei 1989 besproken in de Raad van Ministers van Cultuur. De Raad besloot tot een aantal concrete acties. Deze betreffen onder meer maatregelen tegen verzuring van boeken; publikatie van Europese statistieken over boeken; en een proefproject 'Vertalingen'. Laatstgenoemd project, met een budget van 0,2 MECU, richt zich op vertaling van literatuur in minderheidstalen naar meerderheidstalen (reeds gestart).

Voor wat betreft de Nederlandse situatie zij tenslotte gewezen op het WRR-rapport 'Cultuur zonder grenzen' (1987); en op het onderzoek naar de consequenties van de interne markt voor het WVC-beleid, dat thans door de RU Utrecht wordt verricht (zal medio 1989 zijn afgerond).

Bijlagen

Bijlage 1. Overzicht Directoraten-Generaal EG

- DG I: Buitenlandse betrekkingen
- DG II: Economische en Financiële Zaken
- DG III: Interne Markt en Industrie
- DG IV: Concurrentie
- DG V: Werkgelegenheid en Sociale Zaken
- DG VI: Landbouw
- DG VII: Vervoer
- DG VIII: Ontwikkeling
- DG IX: Personeelszaken en Algemeen Beheer
- DG X: Voorlichting, Communicatie en Cultuur
- DG XI: Milieuzaken en Nucleaire Veiligheid
- DG XII: Wetenschappen, Onderzoek en Ontwikkeling
- DG XIII: Telecommunicatie, Informatie-Industrieën en Innovatie
- DG XIV: Visserij
- DG XV: Financiële Instellingen en Vennootschapsrecht
- DG XVI: Regionaal beleid
- DG XVII: Energie
- DG XVIII: Krediet en Investerings
- DG XIX: Begroting
- DG XX: Financiële Controle
- DG XXI: Douane Unie en Indirecte belastingen
- DG XXII: Coördinatie structurele instrumenten
- DG XXIII: Ondernemingsbeleid, Handel, Toerisme en Sociale Economie

Bijlage 2. Enkele nuttige adressen

Bureau Nederland van de Europese Commissie
Korte Vijverberg 5
2513 AB Den Haag
070-46 93 26

Bureau EG-Liaison
Scheveningseweg 68
2501 ET Den Haag
070-51 96 12

Commissie van de Europese Gemeenschap
Wetstraat 200
1049 Brussel
09-32 2 235 11 11

EG-adviescentrum Diemen
Dalsteindreef 9
1110 AC Diemen
020-90 10 71

EG-adviescentrum Helmond
Prins Hendriklaan 21a
5700 AZ Helmond
04920-48 468

Europees Parlement
Belliardstraat 97-113
B 1040 Brussel
09-32 2 234 21 11

Hof van Justitie
Plateau de Kirchberg
L - 2925 Luxemburg
09-352 430 31

Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de Europese Gemeenschap
Kunstlaan 46
1040 Brussel
09-32 2 513 77 75

Voorlichtingsbureau van het Europees Parlement
Korte Vijverberg 6
2513 AB Den Haag
070-62 49 41

Bijlage 3. Afkortingen

AIM	Advanced Informatics in Medicine
CIM	Coördinerend Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf
DRIVE	Dedicated Road Safety Systems and Intelligent Vehicles in Europe
ECU	European Currency Unit (ca. f 2,34)
EG	Europese Gemeenschap
ESPRIT	European Strategic Program for Research and Development in Information Technology
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade
IMPACT	Information Market Policy Actions
INDUMA	Industriële Maatschappij tot bevordering van de economische bedrijvigheid in zuid-oost Brabant
IBC	Integrated Broadband Communication
IPS	Information Processing Systems
ISDN	Integrated Services Digital Network
ITT	Informatie- en Telecommunicatie-technologie
MEDIA	Measures to Encourage the Development of the European Audio-visual Industry
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
RACE	Research and Development in Advanced Communications Technology in Europe
SPRINT	Strategic Program for Innovation and Technology Transfer
TEDIS	Trade Electronic Data Interchange Systems
WRR	Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid

RABIN – the letters stand for Raad van Advies voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging, Netherlands Council for Libraries and Information Services – is an advisory council, constituted by Act of Parliament of October, 12 1987. RABIN's principal task is to advise the government, at its request or on the Council's own initiative, on all matters concerning libraries and information services.

The field of library work consists of public, research and special libraries. Information work encompasses the whole process of the creation, processing and dissemination of public information as well as their access and use, and is primarily directed at professional user groups.

RABIN
P.O. Box 95341
2509 CH The Hague
The Netherlands
Prins Willem Alexanderhof 5
Telephone (31) 70 47 13 44
Fax (31) 70 85 47 08